

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дпн Милен Замфиров Замфиров,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
Факултет по науки за образованието и изкуствата

по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“

в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове)

Конкурсът за „професор“ е обявен в ДВ, брой бр. 48/28.06.2022 г. и на интернет страницата на СУ за нуждите на катедра „Начална училищна педагогика“ към Факултета по науки за образованието и изкуствата. Като единствен кандидат участва доц. д-р Николай Иванов Цанев.

1. Съответствие на процедурата и подадената документация с действащата нормативна уредба

Съгласно Заповед № РД 38-391/13.07.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, за провеждане на конкурс за доцент по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове) съм определен за член на научното жури на конкурса.

За участие в обявения конкурс е подал документи доц. д-р Николай Иванов Цанев, СУ „Св. Климент Охридски“, който е единствен кандидат.

Представеният от доц. Цанев комплект материали в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ и включва всички необходими документи.

2. Общо биографично представяне на кандидата

Доц. д-р Николай Цанев завършва ОКС „бакалавър“ във ВПИ – Благоевград през 1984 г. в специалност „Предучилищна педагогика“, ОНС „доктор“ във ФНПП към СУ „Св. Климент Охридски“ през 1999 г.

Професионалният път на доц. Цанев започва в Националното средно училище по култура като учител, а от 1987 г. е преподавател във Факултета по начална и предучилищна педагогика. Той преминава последователно през всички академични длъжности. В целия период на преподавателската му работа участва активно в различни квалификационни

курсове, научно-изследователски проекти, като изгражда с голямо желание и професионализъм своята академична кариера.

Николай Цанев заема няколко управленски позиции във Факултета по науки за образованието и изкуствата: ръководител на катедра „Начална училищна педагогика“, заместник декан за ОКС „бакалавър“ и електронно обучение, член на факултетния съвет, а от 3 години е и член на Академичния съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“. Налице е една многостранна и богата дейност във всички области на неговата академична кариера – преподавателска, изследователска и управленска. Това го прави напълно подходящ за длъжността в обявения конкурс за професор.

3. Преподавателска дейност

Като отличен преподавател и специалист по методика на технологиите и предприемачеството, доц. Цанев разработва самостоятелно и в екип голям брой учебни курсове за задължителна, избираема и факултативна подготовка на студенти, свързани с дисциплините, които преподава в бакалавърска и магистърска степен, а именно:

- ✓ Дидактика на техниката и технологиите
- ✓ Конструктивно-приложни дейности
- ✓ Дидактика на техниката и технологиите
- ✓ ИД Оригами
- ✓ ИД Оригами за учебни цели
- ✓ Методика на обучението по информационни технологии
- ✓ Методика на обучението по техника и технологии
- ✓ Методика на обучението по ИКТ в РЧО
- ✓ ИД Образователен софтуер за деца
- ✓ ФД Конструктивно-приложни дейности.

Цялостната му дейност като преподавател и експерт във факултета дават основание да се оценят много високо неговите качества и професионален опит във връзка с обявения конкурс.

4. Научноизследователска дейност

Доц. Цанев е университетски преподавател с много добра ориентация към изследователската работа. От представената документация е видно, че има множество участия в различни проекти, по важните от които са с разнообразна тематика: МОДЕРН-А:

Модернизация в партньорство чрез дигитализация на Академичната Екосистема“, BG05M2OP001-2.005-0001, 2019-2023 г.; Приложни аспекти на подготовката на студентите-педагози за работа с електронни ресурси, 2019 г.; Ресурсно осигуряване на електронни курсове за дистанционна форма на обучение, 2016 г.; Студентски практики-фаза 1, 2016 г. Квалификация на педагогическите специалисти, член на управителния съвет на проекта, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, 2013 г.; Интегрален университетски център за изследване, създаване и осигуряване на качество на електронното учене в разнообразен образователен контекст (ИУЦЕО), 2009 г.; Развитие и усъвършенстване на междуфакултетска докторантска програма в областта на педагогическите изследвания и електронното обучение в СУ, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, 2007 г.; Укрепване и устойчиво развитие на научноизследователския потенциал на Софийски университет в областта на електронното обучение, „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“, 2007 г.; European Enhancement of Early Years Management Skills – EEEYMS, 2005 г. и други.

Доц. Цанев има сериозен опит не само като участник, но и като ръководител на университетски проекти.

5. Научна продукция

Кандидатът доц. Цанев е приложил общо 27 научни труда, от които 1 монография (като основен хабилитационен труд), 2 други монографии, които не са представени като хабилитационен труд, 1 книга, публикувана на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, 7 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 2 учебника от категорията „Публикуван университетски учебник“, 7 учебника, които се използват в училищната мрежа и 7 учебни пособия от същата категория.

5.1. Съответствие с наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност

Научните трудове на доц. Николай Цанев надхвърлят минималните национални изисквания (по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ), а също и изискванията на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионално направление на конкурса, както е видно в таблицата по-долу (Таблица 1).

Група от показател и	Съдържание	Брой точки според минималните изисквания за професор	Точки на кандидата
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	0	0
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	333
Д	Сума от показателите от 11 до 13	100	215
Е	Сума от показателите от 12 до края	100	604

Таблица 1. Справка за изпълнение на минималните национални изисквания от доц. д-р Н. Цанев

Научните трудове, представени от кандидата не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност. Нямам данни за плагиатство, доказано по законоустановения ред в представените по конкурса научни трудове.

5.2. Съдържателен анализ на представените научни трудове за участие в конкурса

На първо място е монографията „Технологичното обучение в полето на конструктивизма“, която е представена като основен хабилитационен труд. Тя е посветена на една от най-интересните теории – конструктивизма и възможностите за приложение в технологичното обучение. Разгледани са концепциите на най-видните представители на тази особено влиятелна теория в последните десетилетия. Представена е една доста различна гледна точка за същността на преподаването и ученето в технологичното обучение от познатите в българската образователна традиция. Конструктивизмът е теория, която предполага фокусиране на вниманието върху въпросите и интересите на учениците, надграждане върху това, което учениците вече знаят, използване на интерактивното учене. Чрез широкообхватно проучване са представени основните същностни характеристики на конструктивизма като теория, философия, практика и съвременни измерения на приложението му в образованието. На основата на това задълбочено проучване е изведена и конкретизирана

връзката на обучението по технологии и предприемачество със спецификата на учебния процес по предмета в началните класове. В монографията са представени важни теоретични и практически аспекти на технологичното обучение във връзка с конструктивисткия подход.

Монографията е особено полезна както за специалистите в областта на дидактиката, така и за началните учители, преподаващи технологии и предприемачество. В книгата е представен богатият опит на автора като учен и изследовател.

Не може да не се споменат и двете монографии, които съдържат друга част от основните приноси на кандидата доц. Николай Цанев – книгите „Изкуството оригами в образователна среда“ и „Дидактични основи на технологичното обучение в началното училище“. Текстът е много четивен, описанията са ясни и конкретни, коректно е използвана голяма база от източници.

В кръга на всички представени публикации се вижда широк и пълен поглед към областта на технологичното обучение и по-конкретно на учебния предмет технологии и предприемачество в училище. Останалите научни трудове (статии, доклади, университетски и училищни учебници и помагала) също са в съответствие с профила на конкурса.

6. Научно-теоретични, практико-приложни, художественотворчески и други приноси

Научната продукция на доц. Цанев се отличава със собствен стил и език. Авторът има чувствителност към широк кръг от проблеми в областта на съвременното образование. Интерпретацията на научните факти е богата и се отличава със задълбочени изводи и проекции към сферата на началното образование.

Основните приносни моменти са обособени в три основни аспекта:

Приноси в теоретико-систематичен план

- направено е обстойно теоретично проучване и преглед на научната област методика на обучението по технологии и предприемачество;
- във фокуса на научните публикации е предметът технологии и предприемачеството в общообразователната подготовка на учениците в началните класове;
- систематизирани са основните характеристики на конструктивизма, като една от водещите теории в световното образование;

- изведени са проекциите на конструктивизма в технологичното обучение и са разработени конкретни идеи и насоки за използването му в сферата на началната училищна подготовка;
- представен е обстоен преглед на най-важните теоретични и приложни аспекти на конструктивизма като теория и практика;
- приложен е съдържателен анализ на теми, които са в тясна връзка с философията на конструктивизма, идеите на най-известните представители и школи, предимствата на конструктивисткия подход в съвременния учебен процес, същността и основните характеристики на технологичното обучение в действащата учебна документация и връзката с конструктивисткия методологически подход в изучаване на технологиите;
- направено е теоретично проучване и са систематизирани основни педагогически и методически въпроси, свързани с използване на изкуството оригами в образователна среда;
- посочени са големите педагогически възможности на дейностите с оригами в сферата на образованието.

Приноси в експериментално-изследователски план

- чрез използване на теоретичен анализ и синтез на характерната за технологичното обучение дидактическа реалност от подходящи теми и концепции е създадена технология на основата на конструктивисткия подход;
- изследвани са теоретични източници по проблемите на дистанционната форма на обучение във висшето образование. Проучени са добри практики в България и някои западноевропейски страни за дистанционна форма на обучение и по-специално в магистърската образователно-квалификационна степен.

Приноси в практико-приложен план

- специален акцент е поставен на обучението по технологии и предприемачество в практико-приложен аспект в началните класове чрез интегриране на теоретичните концепции в практически разработени насоки и инструменти за провеждане на технологичното обучение;
- друг принос е изясняването и прилагането в практически аспект на конструктивистката теза за ученето и преподаването в сферата на технологиите, като е заложена практическата ориентация на учебните дейности, които имат много тясна връзка с обучението по технологии и предприемачество;

- разработен е модел за конструиране на технологичното обучение на основата на авторска концепция, приложима в технологичното обучение в условията на българската образователна система;
- създадени и внедрени в учебната практика са множество учебници и учебни помагала за началното училище на основата на съвременен методологически подход в изучаването на технологиите и предприемачеството;
- разработена е дидактическа технология на работа в конструктивистки стил за провеждане на уроци в часовете по технологии и предприемачество, характерни за традиционната работа в I – IV клас на българското училище;
- разкрити са практическите аспекти на използването на оригами за учебни и терапевтични цели. Предложени са модели за провеждане на учебни занятия, които са съобразени с българските условия за разширяване и надграждане на знанията и уменията на обучаемите.

7. Лични впечатления

Познавам доц. д-р Николай Цанев от години и мога да заявя, че той е отличен специалист, винаги подхожда с внимание и отговорност към своите студенти.

Категорично мога да кажа, че доц. Цанев се ползва с отлична репутация в академичните среди, като е уважаван от своите колеги и обичан от своите студенти.

8. Бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки и препоръки. Препоръчвам на колегата да продължи своята изследователска и преподавателска работа със същия интерес и упоритост, да задълбочи изследванията в избраните от него области със силата на опита и знанията си.

9. Заключителна оценка

В заключение мога убедено да заявя, че в научното творчество на доц. Цанев са налице множество теоретични, научно-приложни и научно-изследователски приноси. Документите и научната продукция, представени от него, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

Кандидатът в конкурса е представил повече от достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и придобиването на академичната длъжност „доцент“. Научната и преподавателската му квалификация и опит напълно съответстват на обявената от ФНОИ позиция за академичната длъжност „професор“.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализа на тяхната значимост и съдържанието се в тях приноси в разнообразен научен и образователен контекст, намирам за напълно основателно да дам своята положителна оценка за избор на доц. д-р Николай Иванов Цанев на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по технологии и предприемачество в началните класове).

20.09.2022 г.

Представил рецензията:

СОФИЯ

(проф. д-р Милен Замфиров)